కథానిక

“అమ్మ”

★

శ్రీ బలివాడ కాంతరావు

‘నీకు హృదయం వుందా ?’

చల్లని చలిగాలికన్న యీ మాటలు నన్ను వణికించేసాయ్. శీతలసముద్రపు జలంలో ముంచివేసినట్టయింది. మాట్లాడలేకపోయాను. మరల ఆ మాటలే చెవిని పడ్డాయ్.

‘రజీవ్ ! నీ మాటలు అర్థం కావటంలేదు. అర్థం చేసుకోటానికి యీ మాటలు వినే శక్తి గూడాలేదు’ అన్నా.

‘నిన్న నేమన్నావ్ ?—నీ అమ్మను చూడటానికి యేడాదై పోలేదన్నావ్ కమూ ’

‘అవును...’

‘నిన్ను నవమాసాలుమోసి, కని, పాలిచ్చి, పెంచి, పెద్దచేసిన కన్నతల్లిని యీ 20 యేండ్ల వయసులో ఒక యేడాదివరకు చూడకుండా యెలా వుండగలుగుతున్నావ్ ? నీకే హృదయం వుంటే.. ’

‘రజీవ్ ! క్షమించు అడిగినందుకు—నువ్వు మీ దేశమును, మీ తల్లిదండ్రులను వదలి, రాలేదూ ? యీ పదిహేనురోజుల్లో ఒక్కసారైనా నువ్వు విచారించినట్లు కనపడదు. యెపుడూ నవ్వుతూనే వుంటావ్—నీకే హృదయం వుంటే.. ’

‘రావ్ ! నా తల్లి యెల్లపుడూ నా వెనువెంటనే వుంటోంది.’

‘నీ మాటలు అర్థం కావటంలేదు ’

‘యెలా అవుతయ్ అమ్మ మీద అంత ప్రేమభిమానాలు చూపిస్తున్నావ్ !’

‘నా తల్లిని వుద్యోగరీత్యా విడువవలసివచ్చినా, మాతృశ్రీని తలంచి నమస్కరించని రోజు లేదు. యీ ప్రపంచంలో మనకు తల్లి కంటె ఆప్తులెంకెవరున్నారు! ‘అమ్మా’ అన్న పలుకులో యెంత పవిత్రత, అభిమానం, తియ్యదనం, అనురాగం యిమిడివుందో ?’

‘రావ్ ! నీవు నిజంగా తలచుకొంటున్నావా?. .’

‘నా మాతృదేవత సాక్షిగా ’

‘అయితే, నీ మనసులో బాధించినవిషయం దాచిపెట్టకుండా అనేసిన మాటలు పట్టించుకోవద్దు. నీవు నా ఆప్తమిత్రుడవు, క్షమిస్తావని అనుకుంటాను.’

‘రజీవ్ ! నీ ఆప్తమిత్రుని కోరిక చెల్లిస్తావా, లేదా ?’

‘యేమిటో ఆ కోరిక ?’

‘నీ తల్లి నీ వెనువెంటనే వుందన్నావ్. యెలా ? నీ మోము పైని నీ సుగుణాలన్నీ మూర్తీభవించివుండటం, అదృష్టవశాత్తూ యిద్దరకు యింగ్లీషుభాష రావటం—మన విషయాలు చెప్పుకోటానికి, స్నేహంగా తిరగటానికి అవకాశం లభించింది.’

‘రావ్ ! నా స్వవిషయాలు చెప్పుకోతగ్గవి కావేమో ! కాని నీలాంటి మిత్రుని మనసు కష్టపెట్టటం నా కిష్టంలేదు. చెప్తాను విను. దయచేసి నన్నేం ప్రశ్నలు అడగవద్దు!’

ఇద్దరం చీకటిలో చిందులుత్రొక్కే తరంగాలవైపు చూస్తున్నాం. శీతకాలం. చలిగాలి సముద్రతరంగాలపై స్వారీ చేసుకుంటూవచ్చి మమ్మలను తాకుతోంది. సముద్రంలో కొంత దూరాన్న ఓడదీపాలు కనిపిస్తున్నయ్. ఒడ్డున వున్న దీపపుస్తంభం త్రోవ చూపిస్తోంది గమ్యస్థానమైన రేవును చేరటానికి—

‘రావ్ ! ఆ ఓడను చూస్తున్నావుకదూ. ఇంగ్లీషుభాషలో దానిని ఫిమినైన్ జెండర్‌గా పరిగణించారని నీకు తెలును. ఆడదానిబ్రతుకు ఆ ఓడలాంటిదే. లైట్‌హౌస్ లేకపోతే ఓడ రేవు చేరుకోలేదు. చేరుకోవాలని ప్రయత్నించినా దెబ్బతింటుంది. అలాగే భాగ్యభోగాలతోనిండిన యీ మానవజీవితాంధకారంలో స్త్రీ, పురుషుడు లేనిదే జీవిత గమ్యస్థానానికి సుఖంగా చేరుకోలేదు.

నేను 19 యేండ్ల వయసులో ఓ రోజు అమ్మను అడిగాను—‘మా నాన్న యేవరు ? మనం గుజరాతీవాళ్ళంకదా హైదరాబాదు యెందుకు వచ్చాం ? మన స్వస్థలమేది ? మనవా రెవరూ లేరా ?—‘నాయనా, నీపనేమో చూచుకోరా’ అంది అమ్మ. అమ్మను మరల ఆవిషయం అడగలేదు. కాని అపుడపుడూ యేకాంతంగా కూర్చొని యీవిషయాలు ఆలోచించకుండా వుండలేకపోయేవాణ్ని. ఒక్కొక్కసారి వేగంగా గదిలోనికి అమ్మవచ్చి ‘యేం ఆలోచిస్తున్నావురా బాబూ ?’ అనేది. అమ్మ వద్ద అబద్ధమాడటం చేతనయ్యేదికాదు. రాను రాను యేరాత్రపుడు తెలివివచ్చినా ప్రకృతి ప్రశాంతాన్ని పంచుకొని నా పెదవు యీవిషయాలతోనే చెలిమిచేసేది. నా స్వస్థలమేదో తెలుసుకోవాలని మరీ కుతూహలంగా వుండేది. అమ్మ నేను తెలివితో వున్నానని కలగనేదేమో! ‘బాబూ ! నిద్రపట్టలేదురా ? యేం ఆలోచిస్తున్నావురా ?’ అనేది. నేను నిజం చెప్పినందుకు సంతోషించేది.

ఓనాడు రాత్రి అమ్మా నేనూ రెండు మంచాలపై పడుకున్నాం. వాతావరణం ప్రశాంతాన్ని ప్రేమిస్తోంది. నామనోవీధిలో తియ్యని కోరికలు ప్రయాణంచేస్తున్నాయ్. గాలిమేడలు కట్టడానికి ‘నాయనా !’ అంది అమ్మ నా ఒళ్లు పులకరించింది. ‘అమ్మా’ అంటూ అమ్మ మంచం మీదకు పోయి అమ్మప్రక్కనే పడుకున్నా. ‘నాయనా’ అని తల నిమురుతూ ‘నీ మనసు కష్టపడటం నాకిష్టం లేదురా. కొడుకు కష్టాన్నియే తల్లి పంచుకోకుండా వుండలేదురా. కడుపులో పుట్టిన కొడుకుదగ్గర దాపరిక మెందుకు ? అన్ని విషయాలూ చెప్తావిను’. అమ్మపలుకలలోని మాటల్లోని అమృతం నన్ను చిన్నపిల్లాడిని చేసి అమ్మ ఒడిలో కూర్చొని ఆ మెపోములలోనే అన్నిలోకాలూ కనపడ్డట్టయింది.

అమ్మ ఇలా చెప్పటం మొదలెట్టింది. ‘బాబూ, మనవూరు కథియవారులోని రాజకోట సంస్థానంలో రాణాపూర్ అనే గ్రామం. కాస్త పెద్దగ్రామమే. నాతండ్రి ఒక పెద్దరైతు. 30 యెకరాలపొలంవుండేది. చిన్న నేనే కుమార్తెనవటంవలన చాలా గారాబంగా పెంచారు. నాపదకొండవ యేటనుంచి పెండ్లిచూపులకని వేర్వేరు తరహాల మనుష్యులు వచ్చేవారు. కాని అందరు మూతి విరుచుకొని పోయేవారు. నల్గురు నాల్గువిధాల మాట్లాడుకుంటే నాతల్లిదండ్రులకు యెంతో కష్టమనిపించేది. చివరకు యేపేదవానికైనా కట్టిపెట్టాలని ప్రయత్నించారు. ఆప్రయత్నంకూడ విఫలమైంది. యెవరైనా పెండ్లిచూపులకు వచ్చారంటే వారి చెవుల్లో విషబీజాలు దూరుకుపోయేవి. మా నాన్న నూటిగా పోవటం చాలామందికి కష్టమనిపించి ఆయనపై కత్తిగట్టారు. దానికి నేనే బలిదానమయ్యాను.

నాకు 15 యేండ్ల వయసు వచ్చింది. కాస్త లోకపరిస్థితిని తెలుసుకున్నా. నా నడకల్లో శాస్త్రరీత్యా యేదో సుడివుందట ! నాజాతకం చాలా గడ్డుజాతకమట! నాబొమలు కలిసివున్నాయనే! అంచేత పెండ్లిచేసు కున్నవాడు వేగంగా చనిపోతాడట—ఇలా ఎన్నోవిధాల, పల్లెలో యే మూలచూచినా నావిషయాలే!

ఒకనాడు మాగ్రామానికి పట్నంనుంచి కొందరు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు వచ్చారు. మావూరు కేంద్రంగా పెట్టుకొని అచుట్టుపట్ల గ్రామాలలో మూడునాలుగు నెలలవరకు ప్రచారం చేయాలని వచ్చారు. ఆగుంపుకు పెద్ద రామనారాయణ్. మానాన్న ఆయన మాటలు తీరుజూచి సంతోషంతో మాయింటిప్రక్కనే వున్న యింకొకమాయింటినే వారికి బసగా యిచ్చాడు. ఆయన చాలా మంచివారు, అందమైనవారు తీరుబడి వున్నంతకాలం నాన్న ఆయనతో యేవో మాట్లాడుకుండే వారు. మాకు ఘోషాపద్ధతి లేకపోబట్టి నేను వీధిఅరుగు మీదకు రావటంజరుగుతుండేది. నన్ను జూచిన లగాయతు ఆయన బాధ పొందేవారు. అమాయకంగా నా విషయాలు అన్నీ ఆయనతో చెప్పాను. ఆయన నవ్వుతూ అన్నారు ‘ఇటువంటి పిచ్చి నమ్మకాలు పెట్టుకొని జీవితాలతో చెలగాటమాడుతోంది సంఘం. ఆ సంఘానికి ఆహుతైన నీలాంటి యౌవ్వనిని రక్షించాలని వుంది. యేమంటావ్ !’ నాకేమీ అర్థంకాలేదు. నా అమాయకత్వానికి నవ్వుకున్నారు. రానురాను మాలో అభిమానం పెరిగిపోయింది.

ఆరోజు ఆదివారం. చాలా ప్రొద్దుపోయింది. ఇంకా రామనారాయణ పొరుగూరినుంచి రాలేదు. నే బెంగతో వీధిఅరుగు మీద కూర్చున్నా. మానాన్న ప్రక్కయింటిలోని సామానులను పైనపారవేస్తున్నాడు. ‘యేం నాన్నా ?’ అని గద్గద స్వరంతో అడిగాను ‘ఆ రామనారాయణ మాలవాడట. మన యిల్లంతా వాడివలన మలినమైపోయింది. శుద్ధిచేయటానికి మూడువందలు ఖర్చుపెట్టాలని బాపనయ్యగారు అంచనా వేసారు. మాలవాడికి దేముడేమిటి ? పొరుగూరిదేవాలయంలో మాలగుంపుతో ప్రవేశించబోతే వారికీ మిగతావారికీ దెబ్బలాట వచ్చింది. రామనారాయణకు బలమైన గాయాలు తగిలాయ్. పట్నం తీసుకపోయారట. బతుకుతాడని ఆశలేదట !

నాన్నపలుకులు విన్నా. నా నెత్తిన బండరాయి పడినట్టయింది. కన్నీటిబిందువులు నా చెక్కిళ్లపై వ్రాలాయ్. నాన్నయెందుకలా యేడుస్తావని గద్దించాడు. యేమీ లేదంటూ లోనికిపోయాను. ఆ వారంలోనే యిద్దరం కలసి మారదేశం పోదామనుకున్నాం. నా నొసటి వ్రాత యిలావుంటే మాకోరికలు కొనసాగుతాయా బాబూ ?

‘నారాయణ్ గాడు త్రోవలో చనిపోయాడట. శని విరగడయ్యింది’ అంటూ కరణం గారు మానాన్నతో చెప్పటం విన్నాను. నా దుఃఖాన్ని నే వర్ణించాలరా బాబూ?

నాయనా ! నివ్వప్పటికి రెండు నెలలై నా రక్తాన్ని పంచుకొని పెరుగుతున్నావ్. నీతండ్రి న్యాయంకోసం, దేశంకోసం ప్రాణం విడిచారు. సంఘం ఆయన్ని మాల అని పిలచింది. కాని దేవుడు మాల అని పిలిచాడురా ? భగవంతుడు తన బిడ్డలందరిని ప్రేమతోనే చూస్తాడు. మనం మన కన్నతండ్రిని అర్థం చేసుకోవటంలోనే వుంది మన ప్రజ్ఞ.

నాగుండె దిట్టం చేసుకున్నా. నా భర్త చనిపోయినా, నాకు త్రోవ చూపించి, ఆయనను తలచుకొని బ్రతుకమని నిన్ను ప్రసాదించారు. నా కళ్ళయెదుట యెపుడూ ఆయన వుంటారు. కష్టకాలంలో ధైర్యం చెప్తారు, సలహాలిస్తారు, నాతో మాట్లాడుతారురా బాబూ !

నా ఒంటనున్న బంగారం యెవరి కమ్మను ? నాకో ఆలోచన తట్టింది. నడిరాత్రపుడు నాన్న ధాన్యం అమ్మి పెట్టెలో వుంచిన 300 రూ. తీసుకున్నా. నా ఒంటనున్న పదిహేనుతులాల బంగారం ఆ పెట్టెలో పెట్టి నిశీథాన్నే తోడుగా తీసుకొని బయలుదేరాను. మీ నాన్నగారు త్రోవ చూపించారు. యీ వూరు రావటం మాల్వీని కలుసుకోవటం జరిగింది. పొరుగింటి మాల్వీబాబు ఆదరించి యీ యిల్లు యిచ్చాడు. నా తండ్రిలాంటివాడు. మాల్వీతో నా విషయాలన్నీ చెప్పాను. నావద్ద మిగిలిన 250 రూ. మాల్వీ చేతిలో పెట్టాను. కన్నీరు కార్చాడు. నాకు కావలసిన వస్తువులన్నీ తెచ్చి పెట్టాడు. నాకు చదువు నేర్పాడు. లోకంలోని వ్యక్తులు, విషయాల గురించి చెప్తుండేవాడు. ధైర్యంగా మెలగమనేవాడు.

నీవు పుట్టావ్ నా ప్రార్థన ఫలితంగా. కన్నతండ్రి తన బిడ్డలకు అన్యాయం యెప్పుడూ చెయ్యడురా బాబూ ! మనం న్యాయంగా, నమ్మకంగా మన పనులను నిర్వహిస్తే చాలు. దేవుని ప్రార్థించి పెద్ద కోర్కెలు కోరి, స్వర్గము

(20 వ పేజీ చూడుడు)

పజిల్, గెలుపు సులభము

రు 25,000

ప్రస్తుతపు పోటీ

J-50

అయిదు బహుమతులు రు 10,000 6,000; 4,000; 3,000; 2,000

5 మొదలు 20 వరకుగల అంకెలను ఈ గళ్లలో నుంచుడు. వాడిన అంకె తిరిగీ వాడగూడదు. అడ్డంగాను నిలువుగాను హారిజాంటల్‌గాను, ఎటు కూడినా మొత్తం 50 సంఖ్య రావలెను.

ఫలితములు 46

లోగడ పోటీ

8	19	6	13
14	5	16	11
17	10	15	4
7	12	9	18

1-వ బహుమతి మద్రాసు, రిలయన్సు బ్యాంక్ అఫ్ ఇండియాలో సీలుచేసి డిపాజిటుచేసిన “అల్ కరక్టు” సొల్యూషన్‌తో అన్నివిధాల సమానంగా వుండే సొల్యూషనుకు యివ్వబడును. 2-వ బహుమతి, సగము సరియైన జవాబులకు అనగా, మొదటి రెండువరుసలు సరిపోయినచో, యివ్వబడును. 3-వ బహుమతి, నాలుగోవంతు సరియైన జవాబుకు అనగా మొదటి వరుస సరిపోయినచో, యివ్వబడును. 4-వ బహుమతి, మొదటి రెండు నెంబర్లు సరిపోయినచో యివ్వబడును. 5-వ బహుమతి, మొదటి నెంబరు సరిపోయినచో యివ్వబడును. “కీ సొల్యూషన్” 13-3-48 తేదీ పత్రికలలో ప్రకటింపబడును.

ఆఖరు తేది 11-3-48 బహుమతుల జాబితా 27-3-48

ప్రవేశరుసుము 1 జవాబుకు రు 1/-. 6 జవాబులకు రు 5/-మాత్రమే.

నిబంధనలు : ప్రవేశరుసుముతో (ముఖ్యంగా పోస్టల్ ఆర్డర్ ద్వారాగాని మణియార్డరుద్వారాగాని) సాదా కాగితముమీద ఎన్నిజవాబులైన పంపవచ్చును. ఫలితములకు స్టాంపులుగూడ పంపవలెను. మాకుచేరిన సొమ్ము నికరము రు 25,000 లకు తక్కువగా వుంటే, బహుమతుల విలువలు తదనుగుణముగా తగ్గించబడును. అన్నివిషయములలో మా తీర్పు ఖాయము. ఇతర రూల్సు మామూలు. 1, 2-వ బహుమతులవారికి టెలిగ్రాము ద్వారా 27-3-48 తేదీ తెలియజేయబడును. బహుమతుల జాబితా అందరి పోటీదారులకు పంపబడును. జాబులు యింగ్లీషులోనే వ్రాయాలి.

లక్ అండ్ కో, గవర్నమెంటు రిజస్టర్డుపరం 1584 49/27 ఈశ్వరదా వీధి, **మద్రాసు - 17.**

అమ్మ

(11-వ పేజీ తరువాయి)

కావాలని దానధర్మాలు చేసేబదులు, నీ విధ్యుక్త ధర్మాన్ని యీ ప్రపంచంలో నెరవేర్చు. నీలో సంతృప్తివుంటుంది. సంతోషి యెపుడూ స్వర్గంలోనే ఉంటాడు.

నువ్వు నాలుగేండ్ల వాడవయ్యేటప్పటికి మాల్వీ బాబు నన్నొక బడిపంతులమ్మను చేసి తనుపనిచేస్తున్న బడిలోనే వేయించాడు. విజ్ఞానాభివృద్ధికి యెన్నో పుస్తకాలు చదివించాడు. మాల్వీ బాబు వుండబట్టి, నన్ను తన కుమార్తెలా చూచుకోబట్టి నా అందానికి యెవరూ ఆశించలేదు. నా యెదురుకుండా పిచ్చిమాటలు యెవరూ ఆడలేదు. నిన్ను జూస్తూ మురిసిపోతూ పెంచుకు వచ్చాను. నా అదృష్టంకొద్దీ నీలో అన్నీ సుగుణాలు మూర్తీభవించియున్నాయ్.

నీకు చిత్రకళయందున్న అభిరుచిని చూచి మాల్వీ హైస్కూలునుంచి మాన్పించి చిత్రకళ నేర్పించాడు. నలుగురిలో గౌరవంగా బ్రతుకుతూ నీ తల్లిని పోషిస్తున్నావ్. మాల్వీ బాబు క్రిందటి సంవత్సరం చనిపోయినట్లు నీకు తెలును. ఆయన శాఖాహారిగా వుండేవాడు. ఇంట్లోవారిని అలాగే తయారుచేశాడు. బాబు చనిపోగానే యింట్లోవారంతా మారిపోయారు. గొడ్డు మాంసం తింటున్నారు. మాల్వీసాహెబ్ కొడుకు త్రాగుడుకూడా నేర్చాడు. మాల్వీబాబా ద్వారా వారు నాకు బంధువులే. వారితో మాట్లాడకుండా వుండలేను."

అమ్మమాటలు సాంతంగా విన్నాను. కాని అపుడపుడూ నా నేత్రాలు కన్నీటిలో మునిగిపోయేవి. అమ్మను వుద్దేశించి, ఆమె పవిత్ర జీవితాన్ని దాచకుండా చెప్పినందుకు, అమ్మను కౌగిలించుకొని యేవో మాటలన్నా. అమ్మ నవ్వింది. ఆ రాత్రి అమ్మ జోలపాట పాడితే నిద్రపోయాను అమ్మప్రక్కనే.

తెల్లవారు ఝామునలేచి అమ్మ రాత్రి చెప్పిన దంతా వ్రాసుకున్నాను. అమ్మ నే వ్రాస్తుండగా చూచి నవ్వింది ఆశ్చర్యంగా. నేను, అన్నా—'అమ్మా! దేవతల జీవితాలను, మహాత్ముల జీవితాలను చిత్రించిన గ్రంథాలను మనం పవిత్రంగా చూచుకొని, పారాయణం చేస్తూ పూజించలేదూ? నీ జీవితం అంత పవిత్రమైనదేనే అమ్మా. రోజూ చదువుకుంటాను! అమ్మసంతోషం నే వర్ణించలేను రావ్. నేను అమ్మజీవితాన్ని ఆమె మాటలలో యిలా నీతో చెప్పగలిగానంటే—దానికి కారణం, నే వ్రాసుకున్నది పవిత్రమైన నా తల్లి జీవితం రోజూ నే చదువబట్టే.

రోజులు గడుస్తున్నాయ్. నాలో భావగాంభీర్యం మెల్లెక్కుతోంది. నేనలుగురిలో గౌరవించబడేవాణ్ని. ప్రకృతిని అర్థంచేసుకొంటూ నా కళాజీవితాన్ని కాస్త మెరుగు పెట్టుకుందామని ప్రయత్నించేవాడిని.

ఒకరోజు నే పనిచేస్తున్న స్టుడియోనుంచి వడివడిగా నడుస్తూ యింటికి బయలు దేరాను. వీథుల్లో మనుష్యసంచారంలేదు. అచటచటా మత కలహాలు రేగుతున్నవని విన్నాను. చీకటిపడకుండా యింటికి చేరుకుందామని ప్రయత్నించానుగాని లాభం లేకపోయింది. గోరీలుగుండా మెల్లగా యింటికి చేరుకున్నా. వీథి తలుపు తెరచిఉంది. లోన చీకటిగా వుంది. మూలుగు వినపడుతోంది.

'అమ్మా' అంటూ కేక వేసాను.

'నాయనా...' అంటూ మెల్లగా పిలిచింది.

దీపం వెలిగించిచూసాను. అమ్మజుత్తు చెదరివుంది. కట్టుకున్న చీర చినిగివుంది. తగిలిన గాయాలలోనుంచి రక్తం కారుతోంది.

'అమ్మా! యెవరిలా...?' అమ్మపైవ్రాలిపోయి అమ్మకన్నీటి ప్రవాహంలో నాకన్నీటి ప్రవాహాన్ని కలుపుదామనుకున్నా. ముట్టుకోవద్దని సైగచేసింది. కాస్తసేపు ఆగాను. కారుతున్న రక్తాన్ని చూచి అమ్మను ముట్టకోకుండా వుండలేక పోయాను. 'అమ్మా! యెవరిలా...?' ప్రాధేయపడుతూ, గాయాలకు కట్టు కడుతూ అడిగాను. కాస్సేపు వూరుకొని 'వారి పేరు చెప్పకుండా వుండలేను. ప్రతీకారం చేయునని నాకు హామీ యీయరా?' అంది. అలాగే అన్నట్లు ఆతృతతో నా తల వూగింది.

'మాల్వీబాబుకొడుకు...నే అన్నయ్య అనుకొనేవాడు...'

నాలోని యౌవ్వనరక్తం పొంగినా నరాల్లోనుంచి పైకి రావటానికి ప్రయత్నిస్తోంది. నా గొంతుకేకవేసింది—'అమ్మా! నువ్వు చనిపోయేటట్లున్నావు. నీవు లేకపోతే నే నెవరికోసం బ్రతకాలి? ఆ పిశాచాన్ని చంపి దేశానికి మేలు చేసి మరి నీలో కలవనీయ్!' అమ్మ అంది—'బాబూ! నీ అమ్మమాట దాటుతావా? మాల్వీకి ఒక్కడేకొడుకు. మాల్వీబాబునుంచే నే బ్రతకటం, నువ్వింతవాడివి కావటం జరిగింది. అవుపకారాన్ని మరచిపోయి కృతఘ్నుడవు కావద్దు.' ఆ అమ్మశాంతి వచనాలు నన్ను అహింసాపథంలో నడిపించినాయ్. అమ్మను చెరచిన చెండాలుడిని క్షమింపజేసాయ్.

అమ్మ దిగులు పడ్తోందని గ్రహించాను. అమ్మకు పరిచర్యలు చేస్తున్నా. దానివలన కాస్తశక్తివచ్చింది. నన్ను పడుకోమంది. అమ్మ ప్రక్కనే మంచంపై వ్రాలిపోయాను. నాకు నిద్ర పట్టలేదు. అమ్మ మెల్లగా జోకొట్టింది. అమ్మజోలపాట స్వర్గలోకంలో విహరించమని నాకంటి రెప్పలను మూసివేసింది.

ఇంట్లో గడియారం నాలుగు గంటలు కొట్తోంది. నాకు తెలివివచ్చింది. అమ్మ ప్రక్కనలేదు. టేబిల్పై అమ్మ తెల్లని చీర కనుపించింది. దీపంవత్తిమీదకు యెత్తాను. నాఫొటోకు చీర చుట్టివుంది. ఆ చీరపై రెండుతెల్లని కాగితాలు మడిచివున్నాయ్. మా అమ్మ నన్ను కౌగలించింది. మా అమ్మను నేను కౌగలించుకోవాలి. వడిగా పోయి ఆ చీరను కౌగలించుకున్నా 'అమ్మ' అంటూ.

ఒకవుత్తరం విప్పాను. అమ్మ నాకువ్రాసింది. నా జేబులోనే ప్రస్తుతం వుంది. టార్చిలైట్ వేయ్ చదువుతాను." టార్చిలైటు వేసాను. రజీవ్ వుర్దూభాషలో వున్న జాబును చదువుతూ అర్థం చెప్పాడు. 'నాయనా' నివ్వొకసారి ఇలా అన్నావ్ జ్ఞాపకముందా—'అమ్మా! జన్మజన్మాలకు నివ్వే నాతల్లివి. యీ ప్రపంచం యీ చావుపుట్టుకలున్నంతకాలం, సూర్యుడు ప్రకాశించినంత కాలం, గాలి వీచినంత కాలం నివ్వు నా అమ్మవే. నివ్వెక్కడవున్నా, నావెంటే వున్నట్లు, నాబాగోగులు కోరి నన్నే ఆపద రాకుండా రక్షిస్తున్నట్లు అనుకుంటానే అమ్మా!'

బాబూ, నేనూ నీవలెఅనుకుంటున్నానురా, నీవు జన్మజన్మాలకు నాకొడుకువని. మాతృహృదయం అమృతభాండమని, మాతృప్రేమ గౌరీపౌర్ణమినాటి వెన్నెలని, మాతృస్వరూపం దేవతాస్వరూపమని గ్రహించిన కొడుకువురా నీవు!

మలినపడ్డ యీ మాంసపుకండల్ని, యీ అస్థిపంజరాన్ని యీ రూపంలోవుంచి నీలాంటి కొడుకుచేత 'అమ్మా' అని పిలిపించుకోలేనురా! పవిత్రమైన సూర్యకిరణాలను మలినంచేయదలచుకోలేదు. అంచేత తెల్లవారకమునుపే యీబొందెలో ప్రాణం వుండకూడదని నిర్ణయించుకున్నా.

యీ సంస్థానంలో యీ నిరంకుశ రాజ్యాంగం వున్నంతకాలం యీ సంస్థానం వైపు కన్నెత్తి చూడవద్దు. తెలుగువారు మాదొడ్డవారు. ఒకరు కష్టపడుతుంటే చూడలేరు. తెల్లవారి యెదున్నర గంటలకు తెలుగునాడు పోయే రైలుబండి వుంది. అది యెక్కి తిన్నగా విశాఖపట్నం చేరుకో. నీ చేతిలో కళవుంది. నే త్రోవచూపిస్తాను. ఇది నిన్ను 20 యేండ్లవాడిని చేసిన నీ కన్నతల్లి ఆజ్ఞ. మన్నిస్తావని ప్రాణాలు విడుస్తున్నా.

నేను యెపుడూ నీ వెనువెంటనే వుంటాను. కాబట్టి నువ్వెల్లప్పుడూ యిప్పటిలా నవ్వుతూనే జీవితాన్ని గడపాలి. రెండవ వుత్తరం పొరుగు మాల్వీ కొడుకు యింట్లో కిటికీగుండా పడవేసి మరీ బయలుదేరు. యీ వుత్తరంలో వుంచిన 50 రూ. ఖర్చుపెట్టుకో నాయనా! నీవు గడించిన డబ్బు తప్ప యింకేమి యీయగలను? చిట్టి తండ్రీ! ధైర్యంతో......

నీ అమ్మ'

నా కళ్ళవెంబడి కన్నీరు తిరిగింది. కాని రజీవ్ నవ్వుతున్నాడు.

'రావ్! మాల్వీకొడుకికి వ్రాసిన వుత్తరం చదవకుండా వుండలేక పోయాను. అమ్మ నాకు చదువవద్దని చెప్పలేదు. చదివితే తప్పులేదని సంతృప్తి పడ్డాను. 'అన్నయ్యా!' అంటూ సంబోధిస్తూ వ్రాసింది అమ్మ. ఆ వుత్తరంలో వ్రాసిన భాష నా నోరు వుచ్చరించటానికి తాహతు లేదు. అమ్మ ఆజ్ఞను శిరసా వహించాలి. అమ్మను సంతోష పెట్టాలి. బెడ్డింగు వడిగా చుట్టవేసి నెత్తిన పెట్టుకొని వుత్తరం కిటికీగుండా పడవేసి స్టేషనకు బయలుదేరాను.

త్రోవలో తురకల సమాధులు కనిపించాయ్. అమ్మ ఆ వుత్తరంలో వ్రాసింది—ఇందులోనే మాల్వీసాహెబ్ గోరీ వుంటుంది. యీ గోరీపైనే అమ్మ లోకందృష్టిలో శాశ్వత నిద్ర పొందుతుంది. అదిగో! అమ్మ కనిపిస్తోంది... మాల్వీతాతతో కొడుకు గుణాలు చెప్తున్నావా అమ్మా? నివ్వు చెప్పవే. ఆ మూర్ఖుని క్షమించావ్ కదూ. అమ్మా! నివ్వు నా కళ్ళ యెదురుగానే వున్నావ్. కాని జోలపాట పాడిన నోరు మూసుకపోయింది....ఇలా....చేతులెత్తి ఓ నమస్కారం చేసి నడిచాను.

స్టేషనుకు జేరుకొని రైలెక్కాను. అప్పటికి కలహాలు ప్రారంభదశలో వున్నాయి. మా అమ్మ మీ ఫోటో స్టూడియో యజమానిని చూపించింది. ధనవంతులలో కూడ దయార్ద్ర హృదయులున్నారని యిపుడే తెలుసుకున్నా. 50 రూ. నెల జీతం మీద చేరటం, నిన్ను కలుసుకోవటం జరిగింది. ఇదీ నా అస్పష్టజీవితం"

నే మాట్లాడలేక పోయాను కాస్సేపు. 'రజీవ్' అంటూ స్నేహితుని ఓదారుస్తూ కన్నుమూసాను. నాల్గు కన్నీటి బిందువులు యిసుకపై వ్రాలి యింకిపోయాయ్. నవ్వుతూ ఆయన కండ్లు మూసాడు. యెవరో యువకుడు 'యేమండీ! అగ్గిపెట్టె వుందండీ' అనేసరికి కండ్లు తెరిచాం. యిద్దరిముఖాల వైపు చూస్తూ నడచిపోయాడు. మే మిద్దరం యింటిదారి పట్టాం.

గాజు పరిశ్రమ

(10 వ పేజీ తరువాయి)

పని. లేకపోతే గాజులో అలసట లుంటాయి. కొన్ని పరిస్థితుల్లో అది అరిష్టమే. కాని కొన్ని గిన్నెలకు లోటాలకు ఈ అలసట జాగ్రత్తగా కలిగిస్తారు. లోతట్టు ఉన్నట్టుంచి చల్లార్చి పైతట్టు మెల్లిగా చల్లారుస్తారు. దాంతో లోతట్టు అలసట వుంటుంది. దానివల్ల కలిగే మేలు ఏమిటంటే ఎంత వేడివస్తువు పోసినా ఆ లోటా పగలదు. అట్లాగే గిన్నెలకు పైకి పున అలసట కలిగిస్తే ఎంతవేడి అయినా భరించే శక్తి ఆ గిన్నెలకు వుంటుంది. అంటే అవి పొయ్యి మీద పెట్టవచ్చును. ఇవి పొరబాటునక్రింద పడ్డా, బైటవేపు అలసట వుండడం మూలాన పగలవు. వీటినే అన్బ్రేకబుల్ గాజు లోటాలంటారు. పొయ్యిమీద పెట్టేందుకు చేసే గిన్నెలకోసం చేసే గాజును పైరెక్స్ గాజు అంటారు. ఆ గాజుతయారీలో బొరాక్స్—వెలిగారం వాడుతారు. ఆ టంకభస్మంలో వేడిని నిగ్రహింపజేయగల శక్తివుంది.

శాస్త్రీయకృషికి రసాయన ప్రయోగశాలల్లో వాడు సామాన్లను తయారుచేసే గాజుకు వేడిని నిగ్రహింపగలశక్తిమాత్రమే చాలదు. చాలా రకాల బలహీనమైన గాజులకు ఎక్కువ నీరు తగిలినా, ఆర్ద్రితగుల వాయువు సోకినా ఆమ్లాలు, క్షారాలు, బలమైన లవణాలు సోకినా దెబ్బతగిలి మెల్లిగా కరిగిపోతాయి. అందుకు గాను గ్లాసు తయారీ ముడివస్తువులలో నే సోడా, కాల్సియం తగ్గించి సీసం, అల్యూమినం, ఎక్కువచేస్తారు. సాధారణంగా తుత్తునాగం, తగరంకూడా చేరుస్తారు. అది రసాయనికగాజు అంటారు.

ఆభరణాలు తయారుచేయడానికి వాడే గాజులకు వక్రీభవన గుణకం (refractive index) ఎక్కువగా వుండాలి. అంటే సోడా బదులు పొటాసియం, లిథియం వాడడం, కాల్సియంబదులు, సీసం వాడడం జరుగుతూ వుంటుంది. ఆ గుణకం ఎక్కువగావుండే గాజులను కోసి అరగదీసి మెరుగుపెట్టితే చాలా ఆకర్షణీయంగా తయారౌతాయి. ఈ మెరుగు ఆభరణాలకేగాక అలంకారార్థము బల్లల మీదనూ విలాసార్థము వాడబడే వస్తువులకూ, పానీయపాత్రలకూ ఎక్కువగా పెడుతూ వుంటారు. దీపకరండికలకు—chandeliers బహునైపుణ్యంతో మెరుగు లివ్వబడుతాయి.

యుద్ధకాలంలో చాలారకాల గాజు తయారవడం సంగతి మనం వింటున్నాం. వేడినీరు తగలగానే మెత్తపడేగాజు, బాంబులు తగిలినా పగలనిగాజు—యిందులో ముఖ్యమైనవి. గాజు తయారీలో వాడబడే ప్రతిభస్మం ఏ నిష్పత్తిలో వాడబడుతుందో, ఆ భస్మం గాజుస్వాభావికాలను ఎల్లా మారుస్తుందో జాగ్రత్తగా పరిశీలించి ఏండ్లగాకృషిచేసి కనుక్కున్నవిషయాలు అన్నీ క్రోడీకరించి తత్ఫలితంగా ప్రోగుచేసిన సంగతులన్నీ సునిశితశాస్త్రపరీక్షజరగడంవల్ల మనకు నేను కోరిన స్వాభావికాలుగల గాజును చేయగలరు. క్రిందటి శతాబ్దం ఫేరడే, ఆబే, కాక ఈమధ్యలో వింకెల్మాన్, షాట్, ఇంగ్లీషు టర్నరు, మోరే, షిమ్మర్, జిగ్మాండే, షెల్టర్, శాస్మన్, మెర్విన్, స్టాట్ వాన్ బర్న్స్, పోస్టనర్, టేలర్, స్మిత్ ప్రభృతులు ఎందరో చేసిన కృషి ఫలితం యిది. వారు ఒక దేశస్థులు కారు. వారంతా వేరువేరు పరిస్థితుల్లో ఇచ్చిన ఫలితాలు ఇవి.

రాళ్లుఅమర్చిన రిస్టువాచీ రు 20/8.

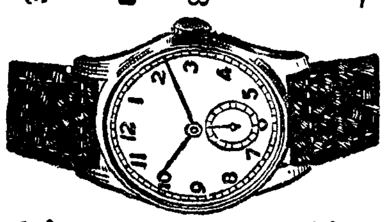

స్విస్ మేడ్. సరిగా టైంచూపును. ప్రతీదీ 3 ఏళ్ల గ్యారంటి. గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియంకేసు రు. 20/8 మేలిరకం రు. 25/- బిల్లపరుపు అకారం క్రోమియంకేసు రు. 30/- రోల్డుగోల్డు (10 సం॥ గ్యారంటి) రు. 55/- 15 రాళ్ల క్రోం కేసు రు. 38/- 15 రాళ్ల రోల్డుగోల్డు రు. 75/- రెక్టాంగ్యులర్. వంపుగలది లేక టాను అకారము క్రోమియం కేసు రు. 42/- మేలిరకం రు. 45/- రోల్డుగోల్డు (10 సం॥ గ్యారంటి) రు. 60/- రోల్డుగోల్డు 15 రాళ్ళు రు. 90/-
అలారం టైంపీసు : దర రు. 18/-, రు. 22/-
పెద్దసైజు రు. 25/- పోస్టేజి ఉచితము.
ఏరెండు కొనువారికైనా పోస్టేజి ఉచితము

H. DAVID & CO.,
Pos Box No. 11424, CALCUTTA.

టాజ్ మహల్ బీడీలు
వెనకటి పేరు ప్రఖ్యాతులు కలిగినవి

No. 1, Strong Jadi Beedi

Syed Kader, Pensioned Havildar, Beedi Merchant
Pension Line, Washermenpet, Madras.

ఇంకను సాటిలేనివి గాను శ్రేష్ఠమైనవిగాను వున్నవి. పనికిమాలిన నకలు బీడీలకు మోసపోవద్దు. వివరములకు : మాన్యుఫాక్చరర్లు :
మెసర్సు సయ్యద్ ఖాదర్,
వాషర్మన్పేట, : : మద్రాసు 21.